

Objekt OBCHOD v spoločnosti svojej nevesty, na Malinovskej ul., ako
žokej na zostavke autobusu č. 24, 46, 22. V Bratislave dňa 24.7.1974
o 15.00 hod.

O - Objekt
N - nevesta

Fotil: Prokopenský

ŠtB sledovala
nepohodlných občanov

„Řídili jsme se vždy sovětskými zkušenostmi
i pokud jde o řešení otázek bezpečnosti. Pří-
klad Sovětského svazu nám ukazuje, jak budo-
vat bezpečnost, aby vždy byla ostrým mečem
diktatury proletariátu.“

Rudolf Barák, minister vnútra

„Obsah, úlohy a ciele kontrarozviedky sú dané
bezpečnostnou politikou Komunistickej strany
Československa, vyjadrenou v uzneseniach
a rozhodnutiach najvyšších stranických a štát-
nych orgánov.“

Smernica pre činnosť pracovníkov
kontrarozviedky

súčasťou patrila rozviedka (spravodajská, špionážna a kontra-
rozviedna činnosť v zahraničí), kontrarozviedka (vnútorné
spravodajstvo), vojenská kontrarozviedka, správa sledova-
nia, správa ochrany stranických a ústavných činiteľov a sprá-
va spravodajskej techniky. Na Slovensku pôsobili krajské sprá-
vy ŠtB riadené útvarmi Ministerstva vnútra v Prahe. Výnimku
predstavuje len krátke povojnové obdobie rokov 1945 – 1950
a obdobie po vzniku federácie v rokoch 1969 – 1970, keď ŠtB
na Slovensku riadilo Poverenie vnútra, resp. Ministerstvo
vnútra SSR.

ŠTB A PÁD KOMUNIZMU

Štátna bezpečnosť bránila mocenský monopol Komunistickej strany Československa do posledných chvíľ. Po prepuknutí masových demonštrácií v novembri 1989, zrušení ústavného článku o vedúcej úlohe KSČ v spoločnosti a postupných politických a spoločenských zmenách sa uskutočnili rozhodujúce zmeny aj v zložkách politickej polície. V priebehu januára 1990 zrušil minister vnútra ČSSR útvary ŠtB pracujúce proti vnútornému nepriateľovi a v polovici februára 1990 aj jednotlivé súčasti ŠtB.

POČET PRÍSLUŠNÍKOV ŠTB NA SLOVENSKU

Spravodajské a štátnobezpečnostné úlohy zabezpečovalo v po-
vojnovej ČSR približne 700 príslušníkov ZNB. Po komunistickom
prevrate v roku 1948 ich počet narástol až na viac ako 2000. Od
polovice 50. rokov sa číselný stav príslušníkov stabilizoval na čísle
1200. V roku 1988 pracovalo na krajských správach ŠtB na Slo-
vensku a Správe kontrarozviedky v Bratislave 1017 príslušníkov ŠtB.

CHCEŠ VEDIEŤ VIAC?

Odporúčané webstránky:
www.upn.gov.sk; www.enrs.eu

EURÓPSKA SIEŤ
PAMÄŤ A SOLIDARITA

ŠTÁTNA BEZPEČNOSŤ NA SLOVENSKU 1948 – 1989

Štátna bezpečnosť predstavovala v rokoch 1948 – 1989 represívny nástroj na potlačanie základných ľudských práv a slobôd v záujme udržania moci Komunistickej strany Československa. Ako politická polícia komunistickej strany sa podieľala na sledovaní, zatýkaní a vyšetrovaní domnelých aj skutočných odporcov totalitného režimu. So súhlasom stranických funkcionárov organizovala tiež únosy občanov zo zahraničia a atentáty.

Preukaz príslušníka ŠtB z roku 1945

ČESKOSLOVENSKÁ ŠTÁTO BEZPEČNOSTNÁ SLUŽBA

"Tajná"

SEUBUJEM, že z čestných a vlasteneckých pohnútok budem dobrovoľne spolu-
pracovať s československou štáto bezpečnostnou službou k zaisteniu
bezpečnosti ľudovo demokratickej republiky Československej.

SEUBUJEM, že budem presne a svedomite plniť všetky príkazy a pokyny pra-
covníka československej štáto bezpečnostnej služby, ktorý mi pred-
ložil tento sľub k podpisu, alebo osoby, ktorá mi predloží tento
môjou podpísaný sľub, prípadne jeho overenú fotokópiu.

SEUBUJEM, že zachovám v naprostej tajnosti všetko, čo akokoľvek súvisí
s mojou spoluprácou s československou štáto bezpečnostnou službou
a s úkolami, sverenými mne pracovníkmi tejto služby. Ani svojim
najbližším rodinným príslušníkom a osobám, zastávajúcim akúkoľ'-
vek politickú, verejnú či štátnu funkciu o tejto svojej činnosti nič
nevyzradím.

Berem na vedomie, že porušením tohoto sľubu by som spáchal
trestný čin, pre ktorý by som bol stíhaný podľa trestných zákonov.

Y. H. M. R. dne 22. Mar. 1951

Josef Chaloupek
t. b.

Tento sľub prijímam:

Sľub tajného
spolupracovníka ŠtBMateriály ŠtB boli
„Prísne tajné“

50. roky

Z dokumentácie ŠtB

50. roky

50. roky

ŠtB podieľala na „výrobe“ verejných
politických procesov proti
„nepriateľom“ ľudu

OVLÁDNUTIE BEZPEČNOSTI KOMUNISTAMI

Vývoj spravodajských a štátnobezpečnostných zložiek po druhej svetovej vojne ovplyvnil príklon Československa do sovietskej sféry vplyvu a podporil skryté ambície komunistov získať monopol moci. Predstavitelia moskovského vedenia KSČ proklamovali už na rokovaníach v Moskve v decembri 1943 svoj zámer, že chcú získať vplyv nad bezpečnostnými zložkami ministerstva vnútra. Svoj cieľ začali naplňať v období postupného oslobodzovania územia Československa na jar 1945, keď sa formovala československá vláda (ministrom vnútra sa stal komunista Václav Nosek). Zákonodarnú a výkonnú moc na Slovensku v tomto období vykonávala Slovenská národná rada a jej poverenctva. Už od februára 1945 viedol Povereníctvo vnútra podpredseda KSS Gustáv Husák. Za pomoci Rudolfa Viktorina (bývalého člena sociálnej demokracie a neskôr KSS) presadil výstavbu novej spravodajsko-bezpečnostnej zložky polície takmer výhradne z členov či sympatizantov KSS. Komunistami ovládaná Štátna bezpečnosť sa podieľala na jesennej politickej kríze v roku 1947 a februárovom mocenskom prevrate v roku 1948.

ŠTB AKO POLITICKÁ POLÍCIA

Po likvidácii politickej opozície získala Štátna bezpečnosť definitívne charakter politickej polície. Jej činnosť vychádzala z línie danej závermi zjazdov KSČ a rozhodnutiami najvyšších stranických orgánov. Prostredníctvom tajných spolupracovníkov, sledovania, odpočúvania a kontroly listových zásielok postupne prenikla do všetkých oblastí spoločenského života. Najmä v 50. rokoch sa podieľala na odhaľovaní skutočných aj domnelých odporcov komunistického režimu, početných „protištátnych skupín“ a „vykonštruovaní“ politických procesov. Nestránila sa pritom ani provokačných akcií. Tvrdé postupy Štátnej bezpečnosti sa dotkli všetkých vrstiev obyvateľstva – študentov a inteligencie, funkcionárov nekomunistických politických strán, duchovných, príslušníkov odboja, armády a polície, kulakov, roľníkov, robotníkov, ale aj ďalších osôb označených režimom ako „bývalí ľudia“.

SOVIETIZÁCIA ŠTB

Pracovné postupy a neskôr aj organizáciu útvarov Štátnej bezpečnosti významne ovplyvňoval sovietsky vzor. Podobne ako v iných krajinách strednej a východnej Európy aj v Českosloven-

sku sa bezpečnostné zložky sovietyzovali. Typický znak tohto procesu bol systém sovietskych bezpečnostných poradcov. V polovici 50. rokov pôsobilo v útvaroch Štátnej bezpečnosti v Československu vyše päťdesiat sovietskych poradcov. Hlavný sovietsky poradca bol zároveň poradcom ministra vnútra. Zabezpečoval tak priamu informovanosť Moskvy a jej vplyv na československé bezpečnostné zložky. Prepojenie československého ministerstva vnútra a sovietskej KGB malo jednak formu bilaterálnych stretnutí, jednak poskytovania údajov do Zjednotenej evidencie poznatkov o nepriateľovi, ktorú viedla Moskva, ako aj odborného vzdelávania príslušníkov ŠtB. Pracovníci rozviedky a kontrarozviedky študovali od prvej polovice 50. rokov na Vysokej škole KGB v Moskve, pracovníci útvarov sledovania na odbornej škole KGB v Leningrade. Absolvovanie škôl KGB sa zároveň s členstvom v KSČ stalo rozhodujúcim faktorom pre zastávanie veliteľských funkcií a získanie vysokých dôstojníckych hodností.

ORGANIZÁCIA ŠTB

Štátna bezpečnosť bola podobne ako Verejná bezpečnosť zložkou Zboru národnej bezpečnosti. Medzi jej základné